

## DAŇOVÁ EVIDENCIA V PODNIKANÍ FYZICKÝCH OSÔB

Možnosti určenia základu dane fyzickej osoby

Podmienky pre vedenie daňovej evidencie

Kto môže, resp. nemôže viesť daňovú evidenciu

Čo obsahuje daňová evidencia

Výhody daňovej evidencie

Daňová evidencia vo väzbe na daňové priznanie a jednotlivé druhy príjmov fyzickej osoby

RNDr. Pavol Maniaček  
DIČ: 1029027428  
e-mail: [pavolm32@gmail.com](mailto:pavolm32@gmail.com)

# DAŇOVÁ EVIDENCIA V PODNIKANÍ FYZICKÝCH OSÔB

Fyzická osoba má na výber z dvoch spôsobov uplatňovania výdavkov.

Prvým spôsobom je uplatnenie tzv. paušálnych výdavkov, t. j. percentom z príjmov, avšak tento spôsob nemôže uplatniť tá fyzická osoba, ktorá je počas celého zdaňovacieho obdobia platiteľom DPH.

Druhým spôsobom je uplatnenie preukázateľných výdavkov, pričom ak sa fyzická osoba rozhodne pre tento spôsob uplatnenia daňových výdavkov, môže:

- o nich účtovať v sústave jednoduchého alebo podvojného účtovníctva, alebo
- ich evidovať v daňovej evidencii.

## Zmena spôsobu uplatnenia výdavkov

***Môže teda zmeniť fyzická osoba spôsob uplatnenia výdavkov?***

***Teda môže prejsť od paušálnych výdavkov na preukázateľné výdavky formou vedenia účtovníctva alebo formou daňovej evidencie?***

**Prechod z jedného spôsobu uplatnenia výdavkov na druhý spôsob uplatnenia výdavkov vrátane prechodu z jednej účtovnej sústavy do druhej účtovnej sústavy sa uskutočňuje vždy len k prvému dňu zdaňovacieho obdobia nasledujúceho po zdaňovacom období, v ktorom fyzická osoba zistila skutočnosti, ktoré sú dôvodom pre zmenu spôsobu uplatnenia výdavkov a tým aj spôsobu určenia základu dane.**

### DÔLEŽITÉ

*Daňovník si teda môže v zdaňovacom období 2022 uplatniť paušálne výdavky, ale v roku 2023 rozšíril podnikanie, pri ktorom mu narástli tak príjmy ako aj preukázateľné výdavky a je pre neho výhodnejšie uplatnenie preukázateľných výdavkov, pretože pri ich uplatnení dosiahne nižší základ dane (ZD) ako keby k daným zdaniteľným príjmom z podnikania uplatnil paušálne výdavky.*

## Kto môže viesť daňovú evidenciu?

Daňovú evidenciu **upravuje § 6 ods. 11** zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej „**zákon o dani z príjmov**“ alebo „**ZDP**“).

Daňovú evidenciu **môžu viesť fyzické osoby, ktoré:**

1. **uplatňujú skutočne preukázateľné výdavky**, t. j. výdavky, ktoré preukázateľne vynaložili na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie zdaniteľných príjmov,
2. **dosahujú nasledovné príjmy:**
  - a) príjmy z podnikania, t. j. podľa § 6 ods. 1 zákona (napr. príjmy zo živnosti),
  - b) príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti, t. j. podľa § 6 ods. 2 zákona (napr. príjmy znalcov a tlmočníkov, príjmy z vytvorenia diela),
  - c) príjmy z prenájmu, t. j. podľa § 6 ods. 3 zákona (pozor ide o tie príjmy, ktoré nie sú podnikaním podľa § 6 ods. 1),
  - d) príjmy z použitia diela a umeleckého výkonu, t. j. podľa § 6 ods. 4 zákona.

Síce sme si vyššie definovali, aké sú to skutočne preukázateľné daňové výdavky, ale uveďme si aj zopár príkladov. **Spravidla u každej fyzickej osoby je daňovým výdavkom:**

- zaplatené poistné (odvody) do Sociálnej a zdravotnej poisťovne,
- výdavky na spotrebované pohonné látky do auta využívaného na podnikanie,
- výdavky na cestovné a stravné pri pracovných cestách podnikateľa,
- výdavky na nájomné (ak na svoje podnikanie potrebuje priestory),
- a iné, ktoré súvisia s jej podnikaním a dosahovaním príjmov (napr. nákup farby u maliara, nákup počítača a tlačiarne u účtovníka a pod.).

## Kto nemôže viesť daňovú evidenciu?

Daňovú evidenciu **nemôže viesť tá účtovná jednotka, ktorá je povinná účtovať v sústave podvojného účtovníctva**, ide o:

- účtovné jednotky, ktoré sú zapísané v obchodnom registri (t. j. obchodné spoločnosti – napr. s. r. o. a družstvá),
- niektoré účtovné jednotky nezaložené alebo nezriadené na účel podnikania, ktoré podnikajú a spĺňajú osobitné podmienky (napr. cirkev, občianske združenia a pod.).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že **fyzická osoba nemá povinnosť účtovať v sústave podvojného účtovníctva**, a preto, ak bude uplatňovať preukázateľné výdavky, **môže sa rozhodnúť pre účtovanie v sústave jednoduchého účtovníctva alebo pre evidovanie týchto výdavkov v daňovej evidencii**.

## Môže viesť daňovú evidenciu platiteľ DPH?

Fyzická osoba, ktorá je platiteľom DPH a ktorá uplatňuje preukázateľné výdavky, **môže viesť daňovú evidenciu**. Pozor však na to, že takáto osoba je **povinná viesť na účely DPH podrobné záznamy** v súlade s § 70 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“).

## Čo obsahuje daňová evidencia?

Podľa § 6 ods. 11 zákona o dani z príjmov je daňová evidencia **prehľad o:**

- a) **príjmoch v časovom slede** v členení potrebnom na zistenie základu dane (ZD) vrátane prijatých dokladov, ktoré spĺňajú náležitosti účtovných dokladov,
- b) **daňových výdavkoch v časovom slede** v členení potrebnom na zistenie základu dane (ZD) vrátane vydaných dokladov, ktoré spĺňajú náležitosti účtovných dokladov,
- c) **hmotnom a nehmotnom majetku** zaradenom do obchodného majetku,
- d) **zásobách a pohľadávkach**,
- e) **záväzkoch**.

Ako môžeme teda vidieť, v daňovej evidencii fyzická osoba eviduje príjmy a daňové výdavky v časovom slede, a preto je potrebné, aby v daňovej evidencii mal každý príjem, resp. daňový výdavok samostatný riadok (zápis). Do daňovej evidencie fyzická osoba zapisuje všetky príjmy, t. j. príjmy zahrňované do základu, ako aj príjmy nezahrňované do základu dane. Čo sa týka výdavkov, tak fyzická osoba do daňovej evidencie zapisuje len daňové výdavky, t. j. tie, ktoré ovplyvňujú základ dane.

Súčasťou daňovej evidencie sú aj prijaté doklady a vydané doklady, ktoré spĺňajú náležitosti účtovných dokladov, preto **fyzická osoba musí dbať na to, aby tieto doklady spĺňali nasledovné náležitosti:**

1. slovné a číselné označenie účtovného dokladu (napríklad príjmový pokladničný doklad č. 001 – PPD č. 001),
2. obsah účtovného prípadu a označenie jeho účastníkov (napríklad nákup tovaru),
3. peňažnú sumu alebo údaje o cene za mernú jednotku a vyjadrenie množstva,
4. dátum vyhotovenia účtovného dokladu.

Pozor aj na to, že **fyzická osoba, ktorá sa rozhodla pre vedenie daňovej evidencie, je povinná v nej robiť zápisy počas celého zdaňovacieho obdobia.**

## Ako vyzerá daňová evidencia?

V zákone o dani z príjmov **nie je špecifikované to, ako má vyzerat' daňová evidencia**. To, ako bude vyzerat', prípadne akú formu bude mať, je na rozhodnutí daňovníka. Fyzická osoba **môže viesť daňovú evidenciu sama, alebo môže vedenie daňovej evidencie zveriť do rúk účtovníka**, pričom môže viesť daňovú evidenciu **aj napr. pomocou tabuliek v exceli**.

Fyzická osoba však môže využiť **aj účtovný softvér** a vybrať si v súčasnosti aj z účtovných softvérov (programov), ktoré sú aj v bezplatnej verzii. Bezplatné verzie však majú stále isté obmedzenia, a to napr. sú dostupné len na určitý počet zápisov v evidencii a pod., preto je dobré si preveriť, či práve bezplatná verzia nám bude alebo nebude postačovať.

## Ako viesť daňovú evidenciu v praxi?

Vieme, že súčasťou daňovej evidencie je napr. prehľad o príjmoch, ale čo do tohto prehľadu zapísať? Prinášame jednoduchú pomôcku s uvedením účtovných prípadov a k tomu zápisu do daňovej evidencie:

| Účtovný prípad                                                                                                                                                                 | Zápis do daňovej evidencie:                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vystavená faktúra (odoslaná faktúra) odberateľovi                                                                                                                              | Daňová evidencia o pohľadávkach                                                                                           |
| Prijatá faktúra (došlá faktúra) od dodávateľa<br><br>— ak je faktúra za nákup dlhodobého hmotného/nehmotného majetku<br><br>— ak je faktúra za nákup zásob (materiálu, tovaru) | Daňová evidencia o záväzkoch<br><br>— daňová evidencia o hmotnom a nehmotnom majetku<br><br>— daňová evidencia o zásobách |
| Inkaso vystavenej (odoslanej) faktúry                                                                                                                                          | Daňová evidencia o príjmoch<br>(v členení potrebnom na zistenie ZD)                                                       |
| Úhrada prijatej (došlej) faktúry                                                                                                                                               | Daňová evidencia o výdavkoch<br>(v členení potrebnom na zistenie ZD)                                                      |

## Aké sú výhody vedenia daňovej evidencie?

Fyzická osoba, ktorá uplatňuje preukázateľné výdavky a rozhodne sa pre vedenie daňovej evidencie, získa oproti účtovaniu v sústave jednoduchého účtovníctva tieto výhody:

- nie je považovaná za účtovnú jednotku,
- tým, že nemusí viesť účtovníctvo, neriadi sa zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a nemôže byť podľa tohto zákona ani pokutovaná,
- nie je povinná robiť inventarizáciu majetku a záväzkov,
- nie je povinná zostaviť účtovnú závierku,
- vedenie daňovej evidencie je menej administratívne náročné,
- a iné.

## Je daňová evidencia prílohou k daňovému priznaniu k dani z príjmov fyzickej osoby?

Výstupy z daňovej evidencie, t. j. povinné prehľady **sú dôležitými podkladmi pri vyplňaní daňového priznania** k dani z príjmov fyzickej osoby, pretože práve z týchto výstupov fyzická osoba, resp. poverený účtovník **čerpá číselné údaje do daňového priznania**.

Daňová evidencia samotná však **netvorí povinnú prílohu k daňovému priznaniu**, a preto sa k daňovému priznaniu nepripája. Pozor však na to, že fyzická osoba musí vyznačiť skutočnosť, že uplatňuje preukázateľné výdavky v daňovom priznaní a je povinná aj vyplniť príslušnú tabuľku pod uvedenými príjmami podľa § 6 zákona.

## Daňová evidencia pri príjmoch z prenájmu nehnuteľnosti

Nesmieme zabudnúť aj na často používanú **daňovú evidenciu pri príjmoch z prenájmu nehnuteľnosti**, nakoľko ak má fyzická osoba príjmy z prenájmu nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 3 zákona, môže uplatniť len preukázateľné výdavky (paušálne nie), a teda má na výber, či:

1. bude účtovať v sústave jednoduchého alebo podvojného účtovníctva,
2. bude evidovať výdavky v daňovej evidencii.

Pozor, fyzická osoba, ktorá dosahuje príjem z prenájmu nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 3 a ktorá sa rozhodne pre účtovanie v jednej zo sústav účtovníctva, **nie je považovaná za účtovnú jednotku, a preto nie je povinná predložiť aj účtovnú závierku**. V praxi je však najčastejšie využívaný spôsob práve vedenie daňovej evidencie.